

LYNDA RUTLEDGE

Na západ
so žirafami

Podľa skutočného príbehu

LYNDA RUTLEDGE

*Na západ
so žirafami*

LYNDA RUTLEDGE
Na západ so žirafami

Vydala GRADA Slovakia s.r.o., pod značkou Cosmopolis
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 119. publikáciu.

West with Giraffes, vydané vydavateľstvom Amazon Publishing v roku 2021,
preložila do slovenčiny Lubica Dvončová.
Jazyková redakcia Anetta Letková
Ilustrácia na obálke Žaneta Aradská
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Grafická úprava obálky Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Alexandra Janogová

Vydanie 1., 2022
Počet strán 392
Tlač TISKCENTRUM s. r. o.

This edition is made possible under a license arrangement originating with Amazon Publishing, www.apub.com, in collaboration with Kristin Olson Literary Agency s.r.o.
Copyright © Lynda Rutledge 2021

Slovak edition © GRADA Slovakia s.r.o., 2022
Translation © Lubica Dvončová, 2022
Cover illustration © Žaneta Aradská

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

ISBN 978-80-8090-321-3 (ePub)
ISBN 978-80-8090-320-6 (pdf)
ISBN 978-80-8090-319-0 (print)

Tým skutočným hurikánovým žirafám

Kým človek nemiluje zviera, zostáva časť jeho duše
neprebudená.

—Anatole France, nositeľ Nobelovej ceny, 1921

Najobdivuhodnejšie a najspravodlivejšie zviera,
aké som kedy videl, je žirafa... Skutočný veľikán
spomedzi všetkých zvierat.

—John Sanderson, cestovateľ, 1595

New York World-Telegram

22. SEPTEMBRA 1938

ZÁZRAČNÉ ŽIRAFY PREŽILI HURIKÁN NA MORI

NEW YORK – 22. septembra (špeciálne vydanie) Par-
ník *Robin Goodfellow* úspešne zdolal Veľký hurikán,
ktorý včera zasiahol východné pobrežie, a dnes ráno za-
kotvil v newyorskom prístave. Na jeho palube sa viezli
aj dve žirafy, ktoré boli počas hurikánu ponechané svoj-
mu osudu...

Zostavené z novinových správ z 23. septembra 1938

Ide o jeden z mála zaznamenaných prípadov prežitia huri-
kánu na mori, no námorná nákladná loď *Robin Goodfellow*
vplávala priamo do kataklizmatickej búrky neďaleko po-
brežia Haiti. Svedkovia opisujú vzdúvajúce sa more, ktoré
zatienilo oblohu, ryby plávajúce vo vzduchu, vietor, ktorý
vytváral z vln vodné smršte, zatiaľ čo námorníci uväznení
na palube mohli len bezmocne sledovať, ako jedna z nich

stiahla člena posádky do prázdnoty. Navzájom si pomáhali, ukryli sa v nákladnom priestore, no nemali inú možnosť, ako ponechať dve žirafy Rotschildove v debnách, aby čelili plnej sile hurikánu... Do niekoľkých minút sa loď obrátila na pravobok a šesť hodín tak znášala pohadzovanie vln a nápory vetra. Keď hurikán utíchol, náhle sa narovnala. Zdalo sa, že všetko na palube je navždy stratené, no jedna zo žiráf bola výnimkou a doráňaná stála vo svojej upevnenej debne. Jej spoločníčku však našli ležať v trieskach rozdrvenej prepravky, ktorá sa zboku zasekla pod zábradlím lode. Vidno bolo len nehybnú hlavu veľkého tvora, no keď posádka chcela mŕtvolu zhodiť cez palubu, polomŕtva žirafa sa pohla a otvorila oči...

*V živote som mal len niekoľko skutočných priateľov a dvaja
z nich boli žirafy...*

Woodrow Wilson Niklák

PROLÓG

Woodrow Wilson Niklák odišiel z tohto sveta v roku 2025, v obyčajný deň, obyčajným spôsobom, no v celkom neobyčajnom veku stopäť rokov.

Storočie a niklák. Jeho svetské statky mala pozostalým odovzdať mladá pracovníčka opatrovateľskej služby v nemocnici armádnych veteránov. V prípade Woodrowa Wilsona Nikláka išlo o prastarý vojenských kufor, no nemal žiadnych pozostalých, ktorým by ho mohla prenechať. Stála uprostred prázdnej izby a skontrolovala si čas na hodinkách – mala v pláne dodržať svoj harmonogram. Vo svojej práci sa cítila ako Strážkyňa zanechaných vecí, najmä pri storočných ľuďoch, ktorí odchádzali ešte skôr, ako im prestalo biť srdce. Okrem nich nevlastnil vojenské kufre zrejme už nikto na svete. A práve tie staré vojenské kufre, ktoré nemali ďalšiu destináciu, boli najhoršie. Ich obsah mal význam len pre zosnulého a vytratil sa spolu s ním. Akoby vďaka tomu priam videla miznúť minulosť vo vzduchu. Zhlboka sa nadýchla, otvorila starý kufor a čakala, že nájde podobné veci ako zvyčajne, potuchnuté uniformy a vyblednuté fotografie.

Namiesto toho našla žirafu.

Kufor bol plný linajkových zápisníkov. Boli ich celé tucty, naskladané v zväzkoch a previazané motúzom. Navrchu sedela spomínaná žirafa aj so zožltnutým novinovým výstrižkom. Bol to drobný starožitný porcelánový suvenírom zo zoo v San Diegu. Proti jej vôli sa jej na tvári usadil smutný úsmev a chytila žirafu do ruky. V detstve videla v zoo celú čriedu tých vysokých nežných obrov, ešte predtým, ako sa z nich stali také neuveriteľne vzácne druhy.

Žirafu jemne položila a vybrala z kufra prvý zväzok zápisníkov. Chcela ich iba odložiť nabok, no jej pozornosť upútali starcove kliky-háky na vrchnom zápisníku. Posadila sa na kraj postele a začítala sa:

V živote som mal len pár skutočných priateľov a dvaja z nich boli žirafy – jedna, ktorá ma nedokopala na smrť, a druhá, ktorá zachránila bezcenný život tejto siroty aj ten tvoj cenný, vzácny.

Už dávno je po nich. Čochvíľa bude aj po mne, čo iste nie je žiadna veľká strata. No ten muž v televízii práve povedal, že nepotrvá dlho a zo sveta zmiznú úplne všetky žirafy. Zmiznú rovnako ako tigre, slony a Starcove holuby, ktoré vedeli zakryť celú oblohu. Tresol som do obrazovky, aby som mu zavrel hubu, ale vedel som, že má pravdu.

A predsa viem, že si tu stále ty. Je tu aj tento príbeh, ktorý patrí rovnako tebe ako mne.

Ak niekedy tiež vyhynie spolu s mojimi starými košťiaľmi, bude to ohromná škoda – *moja* škoda. Pretože ak by som niekedy mohol povedať, že som hľadel do tváre Bohu, bolo to pri pohľade do obrovských tvári tých žiráf.

A ak mám po sebe čosi zanechať, je to tento príbeh. Pre ne a pre teba.

V tejto chvíli to teda všetko spíšem, kým nie je neskoro, v nádeji, že nejaká dobrá duša si tieto slová prečíta a pomôže im nájsť cestu k tebe.

S tým pracovníčka opatrovateľskej služby v nemocnici armádných veteránov rozviazala prvý zväzok a úplne zabudla na svoj harmonogram. Začítala sa...

Som starší ako prach.

A keď si starší ako prach, ľahko sa stratíš v čase, v spomienkach, dokonca v priestore.

Sedím vo svojej izbe medzi štyrmi stenami, s pocitom, že už... nie som. Ani neviem, ako dlho tu sedím. Myslím, že celú noc, odkedy sa moja myseľ vynorila z hmyľ a našla ma usadeného medzi tými ostatnými starými chrenmi, ktorí uprene civeli na nóbl telku. Spomínam si, že muž na obrazovke hovoril o posledných žirafách na zemi, a aj na to, ako som sa prirútil na svojom vozíku a udrľ som ho. Viem, že ma rýchlo odtiahli a sestrička mi ošetrila krvácajúce hánky.

Potom si vybavujem ošetrovateľa – donútil ma prehltnúť tabletku na upokojenie, ktorú som si nechcel zobrať.

Robím to však naposledy. Práve teraz zvieram v roztrasenej ruke ceruzku a mám v pláne zapísať jednu výnimočnú spomienku.

Tak rýchlo, ako to len dokážem.

V kostiach cítim, že ide o moje posledné hodiny, keď mám myseľ ešte dosť jasnú na to, aby som si pamätal, aké to bolo v časoch Dust Bowlu¹. Alebo ti môžem porozprávať o vojne či o francúz-

¹ Dust Bowl – či „prachový kotol“ je názov označujúci obdobie závažných prachových búrok v 30. rokoch 20. storočia, najmä v oblastiach Veľkých prérií, ktoré spôsobili obrovské poľnohospodárske a finančné škody aj straty na životoch. (poznámka prekladateľky)

skych pivóniách. Alebo o mojich manželkách, toľkých manželkách. Alebo o hroboch, toľkých, toľkých hroboch. Či aj o rozlúčkach, toľkých rozlúčkach. Takto na konci sa mi tieto spomienky zjavujú a vytrácajú, ak ma vôbec ešte niekedy navštívia. Jedna spomienka je však iná. *Táto* spomienka je so mnou stále, je večne živá, vždy na dosah a zakaždým v živých, žiarivých farbách – od nezáživného začiatku až k trpkosladkému koncu a nezáleží na tom, o koľko som zas starší. A Ryšaňa, Starec, drahý Divoch a Divoška, ach, ako mi len chýbate.

Na chvíľočku zavriem svoje uťahané oči.

A začneme.

1. kapitola

Newyorský prístav

Lode lietali vzduchom, ulice sa krútili sťa rieky, elektrické vedenia vybuchovali ako ohňostroj, ľudia kričali a ich domy sfukovalo do mora. Písal sa 21. september, deň Veľkého hurikánu v roku 1938. Celé pobrežie od newyorského prístavu po Maine zasiahlo tak prudko, že sa o tom rozprávalo úplne všade. Sedemsto duší sa pobralo do neba, mokré ako makrely.

Kedysi ťa pred hurikánom nikto nevaroval. Človek si všimol búrku nad vodnou hladinou, povedal si, že ten mrak vyzerá akosi zlovestne, a vtom ho smrteľným dychom ovanul vietor, zaliel dážď, a kým sa nazdal, zrazu zápasil o holý život. Svoje vychudnuté mladé ja som obmotal okolo prístavného piliera, ktorý vzápätí vytrhlo a ja som sa ocitol vo vzduchu. Potom som sa prebral v priekope na to, že sa mi nejaký vandrák snaží stiahnuť z nôh kovbojské čižmy. Keď si všimol, že vstávam z mŕtvych, vykrikol a vzal nohy na plecia. Nejakým zázrakom som bol stále celý, hoci dobitý a zakrvavený, akurát traky sa mi odopli a odleteli. Zvyšok žijúceho sveta začal kričať o pomoc alebo o máry. Ja som si zotrel z tváre uschnutú krv, prichytil si nohavice a s námahou som sa

postavil. Predtým som stál v prístrešku na člny, no ten odfúklo spolu s Cuzom, mojím šéfom a bratrancom z tretieho kolena. Našiel som ho ležať v kope lodných triesok, sťažň šalupy ho prevrátal skrz-naskrz. Nebol som žiaden veľký krásavec ani predtým, ako ma zvalcoval hurikán – len prerastený farmársky chlapec, teraz už aj so zjazvenou tvárou, a na krku s materským znamienkom veľkosti batatu, ktorý by vyhral hlavnú cenu na celoštátnej súťaži. Určite som však vyzeral lepšie ako Cuz. Povedal by som, že som mal šťastie, ale s tým slovom sa nepoznáme dosť dobre na to, aby som si ho dovoľil používať. Bezpečne môžem vyhlásiť toto – nikdy som si nemyslel, že niekedy v živote budem na niečo civieť tak ako na ten hurikán.

Mýlil som sa.

Pretože to posledné, čo by si čakala medzi prevrátenými loďami, horiacimi budovami, visiacimi telami a hučiacimi sirénami, je pohľad na párík žiráf.

Ešte som tu nežil ani šesť týždňov, prach z Dust Bowl mi stále sídlil v chuligánskych pľúcach, pretože napriek mojej bohabojnej mamke sa vykľul zo mňa chuligán z prašnej farmy, čistý asi ako kravské lajno, prefíkaný ako lišiak a taký, ktorý sa s miestnym šerifom poznal oveľa lepšie, ako by bol chcel. Prach na mňa sadal pri každom nádychu, a bránil tak Duchovi svätému, aby ma osvietil. V Cuzovom prístrešku na člny plnom podpalubných potkanov som sa ocitol po tom, čo prišli zaprášené tridsiate roky a zavia-li moju časť Texas Panhandle tak prudko, až každého farmára a árendátora v okruhu niekoľkých míľ priam odfúklo z mapy. Niektorí, napríklad moja mamka, tatko a mladšia sestra, odišli ne-dobrovoľne a k fialkám privoniavali už len odspodu. Iní sa s ľuďmi z Oklahomy vydali na cestu do Kalifornie. A ďalší, ako ja, sa po-brali k akémukoľvek príbuznému, ktorý ich bol ochotný prichýliť.